

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Pedagogická
Katedra výtvarné kultury

Bakalářská práce

Dva světy

Cyklus stylizovaných fotografií o vztahu moderního a tradičního arabského světa

Sarah Shamma

Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce PhDr. Jan Mašek, Ph.D.

Plzeň 2012

Prohlášení :

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, dne 17.4.2012

Podpis

Poděkování

Rada bych poděkovala vedoucímu mé práce, PhDr. Janu Maškovi, PhD., za jeho ochotu a cenné rady při tvorbě fotografií. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za její podporu, bez které by tato bakalářská práce nemohla být zrealizována.

V Plzni 17.4.2012

Podpis

ANOTACE

Cílem mé práce je přiblížení vztahu mezi tradičním a moderným arabským světem. Zachycení každodenního života a jeho prolínání s tradičními a modernými aspekty. Fotografie vznikaly během návštěvy ve Spojených arabských emirátech, konkrétně v Dubaji. Chtěla jsem zachytit tento svět jiným pohledem než je obvykle zachycován. Bakalářská práce obsahuje 12 fotografií osob a prostředí, ve kterém žijí. Fotografie jsou rozděleny do dvojic. Dále tato práce obsahuje teoretickou část, která se zabývá jak významem dokumentární fotografie a jejího využití, tak i jednotlivými fotografiemi a jejich významy. Nechybí zde ani popis prostředí, ve kterém jsem fotila.

ANNOTATION

The aim of my work is to approach the relationship between traditional and modern Arab world. Capturing everyday life and its blending of traditional and modern aspects. Photographs were created during my visit in the United Arab Emirates, specifically in Dubai. I wanted to capture this world different view than is usually portrayed. Bachelor work contains 12 images of people and the environment in which they live. Furthermore, this work contains a theoretical part, which deals photographs and their meanings. There are even description fo the environment in wich I photographed.

OBSAH

1. Úvod	7-8
2. Dokumentární fotografie	9
2.1 Začátky dokumentární fotografie	9
2.2 Využití dokumentární fotografie	10-11
2.3 Výběr a inspirace dokumentárními fotografiemi	11-15
3. Arabský svět	16-17
3.1 Moderní doba a tradice	17-19
3.2 Pohled z mých očí	20
4. Tvorba	21
4.1 Fotografie	21-24
4.2 Prostředí a náročnost focení	25
5. Závěr	26-27
6. Seznam použité literatury	28-30
7. Resumé	31

1 ÚVOD

Při výběru tématu jsem se vrátila k mému původu a jeho vlivu na mé výtvarné schopnosti. Pocházím z odlišné kultury, kterou jsem chtěla touto prací přiblížit. Původním záměrem bylo srovnávání arabské kultury s českou. Po důkladném rozhodování jsem od toho upustila, protože jsem zjistila, že jsem více ovlivněna českou kulturou než jsem se domnívala. Rozhodla jsem se tedy přiblížit arabskou kulturou jiným způsobem, a to porovnáním tradičních a moderních hodnot arabského života. Tento nápad mě uchvátil po návštěvě jedné z nejvíce se rozvíjejících arabských zemí, Dubaje. Zde každý den nacházíme jasné kontrasty mezi tradičními a moderními aspekty života. A právě proto jsem se rozhodla zachytit toto prostředí.

Mým cílem bylo poukázat na kontrast mezi dvěma světy, které probíhají ve vzájemném respektu a úctě vedle sebe. Arabský svět projevuje značnou propojenost minulosti a současnosti, kterou jsem se snažila ve fotografiích zachytit. Díky mnoha dokumentárním fotografům máme představu jak tento svět vypadá. A tak Vás možná napadne otázka, proč jsem se tedy zabývala tématem, který byl a je nespočetněkrát řešen. Je malé množství fotografií řešících kontrast mezi onou minulostí a její současností. Pro to jsem se rozhodla řešit tento problém a fotografovat moderní svět, který je stále ovlivněn minulostí. Tato práce také přibližuje obyčejné hodnoty arabské kultury z pohledu mého, člověka arabského původu, který se vrací ke starým hodnotám.

Pro výběr techniky práce jsem se nemusela nikterak více rozhodovat. Vybrala jsem si tu, která je mému srdci nejbližší. Fotografování je pro mě velice zajímavý způsob jak se vyjádřit jinak než malbou či kresbou. Přesto si myslím, že má, obdobně jako malba a kresba, velmi silnou emoční a výtvarnou hodnotu. Fotografie nám zachycuje momenty našeho života, které sami zapomínáme. Rozhodla jsem se pro dokumentární fotografii, jako prostředek k zachycení každodenního života. Nikdy jsem se před tím dokumentární fotografií nezabývala, ale vždy jsem měla pro tuto disciplínu jakousy slabost. Tento typ fotografií je nezbytnou součástí našeho života. Díky nim se může člověk opětovně vracet do minulosti a nikdy tak nezapomenout co bylo.

V první části mé bakalářské práce se věnuji historii dokumentární fotografie. Její start jako novinářská dokumentace, využití této disciplíny jak v minulosti tak i v přítomnosti a autory, kterými jsem se nechala inspirovat. Následující část je zaměřena na mé téma, které jsem si zvolila pro svoji práci. Zde se zabývám arabskými zvyky, tradicemi a jejich prolínáním do dnešního moderního světa. Zde se můžete dočíst o umělcích, kterými jsem si pro toto téma nechala inspirovat. Poslední část jsem věnovala tvorbě, prostředí, náročnosti a komplikací fotografování. Myslím si, že tato část je jedna z nejdůležitějších pro ty, kteří by se rádi někdy věnovali dokumentárnímu fotografování v obdobném prostředí. Na závěr jsem shrnula celou práci závěrečnou řečí.

2 DOKUMENTÁRNÍ FOTOGRAFIE

Dokumentární fotografie představuje styl fotografování, který zachycuje realitu, skutečnost a události v určitých časových úsecích. Tento druh fotografování klade velký důraz na pravdivost zachycené scény, jejího nepřikrášlení a k výpovědi reality, takové jaká je.¹

2.1 ZAČÁTKY DOKUMENTÁRNÍ FOTOGRAFIE

“ Už dobrých 150 let existuje fotografie jako zdánlivě autentické zobrazení skutečnosti. To je krátká doba ve srovnání s tradičními způsoby zobrazování malířství a grafikou. A přesto měla a má nesmírný vliv na naši schopnost vidění .“ (BAATZ, 2004. str.7)

Díky zvyšujícímu se zájmu o událostech 19.století, se začala dokumentární fotografie více dostávat na výsluní. První dokumentární fotografie přibližovaly skutečnosti dané doby. Lidé se začali zajímat o snímky nespátrěných krajin, měst i událostí. A právě události a zpravodajství bylo mezi nejrozšířenějšími tématy dokumentární fotografie. Mezi prvními fotografy byli H.Biow a C.F.Stelzner, kteří v roce 1842 pomocí daguerrotypie informovali o požáru v Hamburku . Hlavním mínusem této techniky byla dlouhá doba osvit, díky které se nemohly pořizovat rychlé snímky. Po nějaké době vznikl kolodiový proces, který využil P.H.Delamotte k systematickému fotografování stavby Kristallpalast v Sydenhamu.(BAATZ,2004)

¹ Zdroj http://cs.wikipedia.org/wiki/Dokument%C3%A1rn%C3%AD_fotografie, viz. Seznam použité literatury a pramenů.

2. 2 VYUŽITÍ DOKUMENTÁRNÍ FOTOGRAFIE

První zcela dokumentární fotografií s nádechem novinářství můžeme najít v období válečných konfliktů. Tato doba byla pro fotografy velmi výnosná, protože přenášeli dramatické svědectví války obyčejným lidem ve městech. Fotografie většinou zachycovaly vojáky z té či oné armády v dobrém úhlu pohledu. Vlády najímaly fotografy z prostého důvodu, ovlivnit publikum pro jejich dobro. Válka byla vždy velmi kritizována a tuto svědectví mělo napjaté situace zmírnit. Díky dlouhé době osvitů, počasí a dalším nepříznivým podmínkám se tyto fotografie upravovaly. Lze tedy najít různé snímky sedících mužů u přívěsů nebo padlé vojáky systematicky ležících vedle sebe. Válečnou tematikou se jako první zabýval angličan R.Fenton, který zachytil v roce 1855 rusko-tureckou válku na Krymu (Baatz, 2004, str. 48-49). Právě jeho snímky byly mezi těmi, které se montovaly. Později se tato disciplína stala dokumentací událostí z celého světa.

Dalším využitím dokumentární fotografie bylo zachycení krajín a různých expedičních cest. Pro jejich autentičnost se tyto snímky staly v 19.století senzací. Je také důležité zmínit náročnost těchto expedic. Nejen samotná cesta byla většinou obtížná, ale také komplikované a nákladné vybavení, které si sebou fotografové vozili, bylo bezesporu velmi těžké. Mezi takovéto nadšence patřil i anglický fotograf S.Bourne, který byl fascinován Indií. Díky jeho nadšení se mohli lidé seznámit s romantickou přírodou daleké Indie. Mezi další destinace patřilo i Japonsko, Řecko a Čína, ale i Mexiko. Ani američtí fotografové nebyli pozadu, a tak v 80.letech 19.století zpracoval W. H. Jackson 12 velkých desek se snímky Rocky Mountains. A právě tyto fotografie se zasloužily k novému druhu fotografií, krajinářské. Ta do této doby byla nahrazena malbami (Baatz, 2004).

V neposlední řadě můžeme také pouliční i novinářskou fotografii zařadit pod dokumentární tematiku. Pouliční fotografie zachycuje příběhy ulice, které dokumentuje v nádherných, emočně silných snímcích, které někdy bývají až ironické.²

Charakteristické jsou fotografie lidí ve všech zákoutích města, ať už jsou to děti hrající si v parku, zamilovaný pár na rušné ulici či sedící dámy v kavárně. Pouliční fotografie

² Zdroj : http://cs.wikipedia.org/wiki/Pouli%C4%8Dn%C3%AD_fotografie, viz. Seznam použité literatury

využívá přímou fotografii, která je jakýmsi zrcadlem společnosti. Dochovalo se mnoho snímků z 20.let, zachycujících jak slávu tak i bídu a finanční krizi té doby. Mezi fotografy zabývající se touto tematikou byl např. John Thomson, průkopník sociálního využití dokumentární fotografie ve fotožurnalistice. Co se týče novinářské fotografie, ta byla jen doplňkem zpráv nebo článku. Jako první deník, který použil fotografii v novinách, byl newyorský Daily Graphic a to již v roce 1880.³

2.3 VÝBĚR DOKUMENTÁRNÍCH FOTOGRAFŮ

V této podkapitole jsem vybrala čtveřici dokumentárních fotografií a to jak ze současnosti tak i z minulosti. Chtěla jsem představit pár umělců, kteří se zabývali touto tematikou. Těmito umělci jsem se také nechala inspirovat pro tvorbu své práce.

„ Moje pravidla spočívají ve třech zásadních bodech : Za prvé – ruce pryč! Co fotografuji, nezatěžuji, nefušuji do toho a nic nearanžuji. Za druhé – smysl pro prostor. Co fotografuji, pokouším se zobrazit vždy jako součást svého okolí, jako něco, co má kořeny. Za třetí – smysl pro čas. U všeho, co fotografuji, se pokouším také ukázat že to zaujímá své určité místo v minulosti nebo přítomnosti.“ (BAATZ, 2004, str.127)

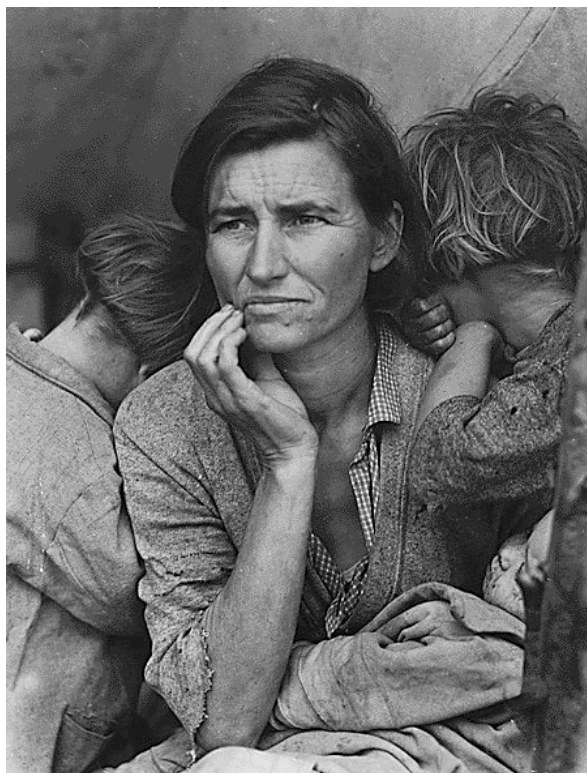
Dorothea Lange

Dorothea Lange byla první fotografka, která svým snímkem Migrant Mother (Stěhovavá matka) ve mně zanechala velmi silný zážitek. Dorothea Lange byla americká dokumentární fotografka, která se též zabývala fotožurnalistice. Její snímky jsou založené v sociálně-dokumentárním duchu a poukazují na bídu a velmi těžký život tehdejší

³ Zdroj : http://cs.wikipedia.org/wiki/Novin%C3%A1%C5%99sk%C3%A1_fotografie, viz. Seznam použité literatury

společnosti. (BAATZ, 2004) Jak jsem již psala, největší dojem na mne zanechal snímek Migrant Mother. Tato fotografie byla pořízena přibližně ve 30.letech 20.století v Kalifornii, v táboře pro sběrače hrachu. V této době probíhala v Americe hospodářská krize. Florence Thompson, hlavní postava snímku, byla 32 letá matka sedmi dětí. Její utrápený, hubený a prázdný pohled nám pomáhá k vytvoření obrázku tehdejší chudé, zemědělské společnosti. (KOETZLE, 2003) Výřez fotografie zobrazuje matku s pohledem do dálky a schovávající se děti, který tímto gestem naznačují sociální odstup.

Obr.1 Migrant Mother, Dorothea Lange, Kalifornie 1945⁴

⁴ Zdroj : <http://www.historyplace.com/unitedstates/lange/index.html> , viz. Zdroje použité fotodokumentace

Lewis. W. Hine byl sociolog, pedagog a představitel americké sociálně dokumentární fotografie. Jeho práce je založena na fotografování pracujících lidí, převážně dětí. Spolupracoval s National Child Labor Committee, pro kterou nafotil řadu snímků dětí v uhelných dolech. Kromě toho psal výchovné články o fotografii a bojoval proti dětské robotě. Ve 30.letech zdokumentoval stavbu Empire State Building. (THIELEMANN, GOODROW a spol, 2003) Jistě si vzpomenete na snímek se sedícími dělníky na železné konstrukci. Osobně se mi zalíbila fotografie s názvem Sklárna z roku 1908, kde sklář s pomocí dětí fouká sklo. Tato fotografie není dokonale ostrá, za to má velmi silný sociální podtext. Neostré obrysy lidí mne natolik uchvátili svojí jemností, že jsem si uvědomila, že ne vždycky musí být fotka technicky dokonalá, aby nám sdělila hlavní podstatu děje. Zachycení dětí v továrně je, podle mého názoru, jednou z nejvíce emocionálně fotografických témat.

Obr.2 Sklář, 1908, nadace Jeane Von Oppenheim⁵

⁵ Zdroj : <http://www.annedarlingphotography.com/lewis-hine.html>, viz. Zdroje použité fotodokumentace

William Eggleston je americký fotograf, který se zabýval dokumentací všedních banalit Ameriky. Začínal černobílou fotografií, později experimentoval s barevnou, která u něj i převažuje. Díky jeho barevným fotografiím všedních městských banalit, se tyto snímky staly legitimním uměním v galeriích. Tento fotograf má schopnost vidět krásno ve všedních věcech jako jsou špinavé láhve, schránky, prodejní automaty atd. Jeho nejznámějším dílem je Tříkolka vyfocená z podhledu.⁶ Tato fotografie mě zaujala svojí barevností a celkovou kompozicí. Tříkolka je zachycena z podhledu, jako dominantní prvek celého snímku. Tlumená barevnost byla pro mě inspirací. Jemné tonování pozadí zachyceného snímku, jsem využila i u svých barevných fotografiích.

Obr.3 Tříkolka, Memphis, 1970⁷

⁶ Zdroj : http://cs.wikipedia.org/wiki/William_Eggleston, viz. Seznam použité literatury

⁷ Zdroj : <http://www.egglestontrust.com/guide.html>, viz. Zdroje použité fotodokumentace

Posledního umělce, kterého zmíním je **Sebastião Salgado**. Tento brazilský fotograf se věnuje černobílé fotografii, která je věrohodným vyprávěním bíd na celém světě. Jeho realistické pojetí dramát bývá někdy až hrůzné. Zachycuje bídu lidí, které využívá k výtvarnému umění. Tváří v tvář vystavuje sociální nespravedlivost, krutost a chudobu, aniž by se od toho odvracel. Salgado je někdy označován za bezcitného, a to díky jeho velmi silně emočním fotografiím. Jeho náměty jsou samy o sobě agresivní, ale díky jeho zachycení se to divákovi před očima rozpouští. Dílo, které zmíním, bych chtěla osobně v budoucnu vidět. Je to cyklus fotografií s názvem „Dělníci. Archeologie průmyslového věku“ . Tento cyklus fotografií je ukázkou těžké dělnické práce. Nejvíce mne zaujali fotografie mužů hasících ropná pole v Kuvajtu, v poválečném období (Koetzle, 2003). Hrůzná práce, která se na první pohled zdá, je Salgadem jemně zachycená ve všech tónech šedé, bílé a černé. Byla jsem uchvátna, jak jemná kresba se vytvořila díky ropě, která je všude přítomná. Krásné odlesky světla a stín sedícího muže však nemění můj pohled na sociálně koncipovanou fotografii.

Obr. 4 Apokalypsa v ropě, Kuvajt, 1991 ⁸

⁸ Zdroj : <http://fotojournalismus.tumblr.com/post/19465154125/a-worker-rests-after-an-exhausting-day-trying-to>, viz. Zdroje použité fotodokumentace

3 ARABSKÝ SVĚT

V této kapitole jsem lehce nastínila pojem arabský svět, jeho rozlohu, jazyky a náboženství, které nesmíme opomenout. V podkapitole se budu zabývat tradicemi, které se prolínají do moderní doby arabského světa.

Pojem arabský svět nám označuje oblast, dnes známou pod názvem Blízký východ. Řadu let zde usilovaly dvě velké říše o moc nad územím, které se rozléhalo od Afriky po Asii. Došlo zde k rozpadu mnoha civilizací, vlády se ujala nejen římská říše, ale i mnoho místních knížat. Z mnoha rozpadlých kultur si do dob počátku křesťanství, zachovala svůj jazyk a osobitý charakter ta egyptská. Tato země byla před vpádem cizích armád velkolepou říší, a přestože ji dobyli nejen Peršané a Řekové, ale i Římané, tak si stále zachovala svou kulturu (Lewis, 1996). Další významná civilizace se rozprostírala podél řek Eufrat a Tigris. Řeky a Římany pojmenovaná Mezopotámie, která byla možná i starší než kultura egyptská. Tuto oblast obývaly různé národy s odlišnými jazyky, Sumerové, Akkadové, Asyřané a Babyloňané. Při dobytí Mezopotámie Peršany, vzniklo hlavní město Ktésifón, které leželo nedaleko dnešního Baghdádu. Celá severní část byla po většinu času pod tlakem bitev. Toto území se kdysy označovalo za část patřící Sýrie. (Lewis, 1996)

Arabské státy vznikaly ve středověku na okrajích pouští a hor poloostrova. Severské státy byly více ohrožovány a pod neustálým tlakem. I příroda k nim nebyla nijak příznivá. Co se týče jižní části, ta byla stabilnější a tedy mohla rychle vzkvétat. Pouštní civilizace byla jakýmsi obchodním mostem mezi Římskou říší, Persií a Afrikou. Hospodářství arabských států bylo založeno hlavně na zemědělství a obchodu. Díky mnoha obchodníkům z jiných zemí, se rozšiřovala jak sociální, tak i politická struktura států. (Mendel, Müller, 1989)

K dorozumívání se mezi sebou, vznikla řada jazyků rozdělené do větví. Nejvíce převládala semitská větev, jako babylonština či asyrština. Mezi další patřila např. kanaanejská větev s hebrejštinou a feničtinou. Arabština jako taková, se objevila jako

poslední semitský jazyk. Používaly ji hlavně obyvatelé střední a severní části Arabského poloostrova. (Mendel, Müller, 1989)

Obdobně jako národnosti a jazyky, bylo i náboženství chaotické. Postupem času různá božstva upadala do zapomnění a vznikala nová. Monotheismus nebyl v té době zcela něčím novým. (Mendel, Müller, 1989, str. 25) Pomalu je začala vytlačovat dvě velká světová náboženství, Křesťanství a Islám. Islám je náboženství, které v této části zeměkoule převažuje nejvíce. Založen prorokem Muhammadem v 7.století n. l., se Islám šířil z jedné beduinské vesnice k druhé. Název tohoto náboženství znamená v překladu “odevzdanost”, jediný Bůh je Alláh. (Janda, 2010)

3. 1 MODERNÍ DOBA A TRADICE

Nepochopení kulturního, náboženského a politického projevu arabského světa vyplývá do značné míry z toho, že Evropa je podvědomě zvyklá vést přirozenou a ostrou dělící čáru mezi současným a minulým. (Mendel, Müller, 1989, str.14) Někdy se může stát, že je minulost studována, zhodnocena a může se stát i symbolem pro obyvatele. Minulost je již nenávratně pryč a vše co se od ní vyvíjí je pokrokovější a lepší. A právě tento jev je rozdílným prvkem mezi arabským světem a Evropou. Arabové stále propojují tradiční s moderním. (Mendel, Müller, 1989) Stále můžeme potkat beduíny žijících mimo města. V nesmírně těžkých podmínkách si zachovali celou řadu tradic, které prokládají modernými technickými pomůckami, kterým si ulehčují život na poušti. Změny se ale nevyhnutelně dotkly i tohoto světa, a tak díky materiálnímu způsobu života se mění vědomí lidí. Arabský svět je otevřen všemu novému, hlavně co se týče novodobým vymoženostem. Tato fakta shledáváme v dnešních moderních městech, které jsou plné mrakodrapů, aut a obřích nákupních center.

Co se týká tradic, budu se zabývat těmi nejnámějšími a nejčastějšími. Jednou z takových je rozhodně tradiční odívání mužů a žen. Způsob, kterým se arabové oblékají je převzat od beduinů.

Pro muže jsou to dlouhé, ke kotníkům končící, bílé šaty “ dishdashe” s dlouhými rukávy. Pro letní období bývá vyrobena z bavlny, naopak v období zimy je z vlny. Jako pokrývka hlavy před sluncem se používá stočený šátek, zajištěný černou čelenkou. Šátek má nejen různé vzory a barvy, ale také i názvy od “ ghutra” po “ shemagh”.⁹ Ikdyž je tento oděv pro všechny arabské muže stejný, každý stát má malé odlišnosti v úpravě šátku a šatů. Při slavnostních příležitostech se obléká navrch černý plášť “ bisht ” z vlny. Například ve Spojených arabských emirátech se prodávají nejen bílé “ dishdashe ”, ale můžeme najít od béžové, po jemně žlutou až tmavě modrou. “ Bisht ” může být take v béžové, bílé a světle šedivé. V dnešní době mladí muži střídají tento oděv s moderním. V některých státech, jako je např. Lebanon či Sýrie, už muže potkáte většinou v moderních kalhotách s tričkem. U žen je to komplikovanější než u mužů. Základem je “ abaya ”, černé, dlouhé šaty zahalující celé tělo, a “ shella ”, šátek zahalující vlasy. Šaty jsou vyrobeny z lehkých materiálů a základní barva vždy zůstává tmavá, ať už černá nebo temně modrá. Dnes se odprostito od jednolitých černých “ abaya “ a tak ve se městě procházejí dívky s barevnými prvky i šátky. Obdobně jako u pánů, v každém státě můžeme potkat ženu s jinak řešeným oděvem. V některých státech, jako je např. Irák a Jordánsko, mají ženy specifický způsob uvázání šátku na hlavě.

Další společenskou tradicí je pití kávy a čaje. Arabská káva je jednou z nejrozšířenějších typů káv na světě. Tradice pití arabské kávy je již několik století stará. Tento nápoj černé barvy byl povzbuzení beduinů při práci a je stále nedílnou součástí arabské společnosti. Typická arabská káva je velmi silná, podávaná v malých šálcích. Vaří se v malé konvičce, spolu s cukrem a kořením. Nejoblíbenější koření je kardamom. Nejčastější dobou pro pití kávy bývá odpoledne po obědě.

⁹ Zdroje :<http://en.wikipedia.org/wiki/Keffiyah>, viz: Seznam použité literatury

Nejdůležitější tradicí je rozhodně modlení. Tato společenská povinnost v arabském světě je nedílnou součástí každodenního života. Před modlením se každý člověk se musí umýt. Pravidla správného mytí jsou přísně daná. Vypláchnutí úst, vyčištění nosu, opláchnutí obličeje, umytí rukou po lokty, vyčištění za ušima a umytí nohou, jsou činnosti, kterým začíná každé modlení. Tato činnost se musí opakovat vždy když se člověk znečistí. Muslim je povinnen k pěti modlitbám za den, a to v poledne, odpoledne, za soumraku , v noci a za úsvitu. Modlitby se provádí na malém koberečku směrem k Mekce, a to všude, kde je to vhodné. Muži musí být oděni po kotníky a ženy mohou mít pouze ruce a nohy ke kotníkům volné. Každý pátek se v poledne konají v mešitách bohoslužby.

Další tradicí, která vznikla z každodenního života, je chov velbloudů a sokolů. Díky těmto zvířatům se lidé mohli dostávat do těžko dostupitelných míst. V minulosti spojovali státy i města od Afriky po Asii, které oddělovali velké vzdálenosti. Využití velbloudů s karavany bylo pro beduíny velmi užitečné. Zvířata mohla nést velký náklad na dlouhé cesty. Jejich kravany převážely mnoho druhů zboží, od hedvábi po koření.¹⁰ I dnes jsou velbloudi mimo město využití. Ve městech se velbloudy šlechtí a velbloudí závody jsou jedny z nejprestižnějších. Co se týká sokolů, jsou to dravá zvířata, chovaná už jen pro zábavu. Jako u chovu velbloudů, patří tato tradice k jedné z nejstarších. V dřívějších dobách se skolové využívali k lovu zvěře pro obživu celého beduínského kmene.¹¹ Dnes se tato tradice změnila v zábavu. V období lovů se lovci vydávají se svými sokoly do pouště, kde je vypouštějí. Není to tak snadné jak se zdá. Každý sokol musí projít tréninkem a být oddaný svému pánovi. Ve Spojených arabských emirátech je tato tradice velmi oblíbená a dědí se z generace na generaci. Každý významně postavený muž má několik těchto krásných zvířat.

¹⁰ Zdroj : <http://oko.yin.cz/6/velbloud-korab-pouste/>, viz. Seznam použité literatury

¹¹ Zdroj : <http://www.shadiabelly.eu/cz/zajimavosti/prectete-si/sokolnictvi>, viz. Seznam použité literatury

3. 2 POHLED Z MÝCH OČÍ

Tato podkapitola se věnuje mému pohledu na arabský svět. Jak ho vnímám já osobně. Již pár let se vracím zpět k našim tradicím a zvykům. Jsem hodně ovlivněna Evropou a jejím pohledem na okolní svět. Díky tomu neustále zjišťuji, jak nevědomky srovnávám evropský způsob života s arabským. Byla jsem fascinována zjištěním jak si Arabové drží svých tradic a jak se je snaží všemi způsoby udržet v tomto moderním světě. Spojení moderních hodnot a těch starých přináší, jak pro mladou generaci tak i pro tu starší, své ovoce. Ať už je to nejnovější technologie či staré zvyky. Ikdyž se projíždíte nejnovějším metrem, můžete vidět spoustu znaků a symbolů, které Vás vtáhnou do tradičních hodnot arabského světa. Bohužel moderní chod města vyžaduje čím dál víc novějších technologií a tak se občas stává, že lidé zapomínají na své hodnoty. Hlavně mladí lidé, kteří jsou ovlivněni Evropou. Zjistila jsem, že ikdyž v moderní době je nezbytné využívat nejlepší technologie, stále se více Arabů vrací ke starým technologiím. Ty pak využívají a zlepšují pro budoucnost. Např. se dnes staví rodinné domky do podob starých budov. Kouzlo staré architektury tkví v její funkčnosti. Ve starém bydlení neexistovala moderní klimatizace, která je v tomto podnebí nezbytná. A tak byl vymyšlen systém odvětrávání a chlazení větru díky vysokým věžím. Tyto věže mají na vrcholku dřevem řešenou konstrukci, která napomáhá cirkulaci vzduchu. Takové malé detaily můžete ve městě najít spousta. I moderní nákupní střediska mají prvky arabské architektury. Lidé se tu snaží propojovat arabské symboly s modernizací jak města, tak i svého osobního života.

Arabský svět je určitě pro mnohé záhadou a je na škodu tento svět nepoznat.

4 TVORBA

Téma, které jsem si vybrala, je mi velmi blízké. Již při výběru jsem věděla, že chci touto prací přiblížit arabský svět. Protože sama pocházím z těchto krajů, snažila jsem se touto bakalářskou prací zobrazit arabský život jak ho znám já. Fotografie zachycené ve Spojených arabských emirátech, jsou ukázkou běžného života lidí. I v těchto končinách se dotkl vliv západního světa a přesto je starý tradiční život stále přítomný.

Cyklus tvoří 12 fotografií o rozměrech 40x60 cm. Snímky vytvářejí kontrast mezi moderním a starým životem. Porovnávají rozdílnost a podobnost těchto dvou období. Prvním záměrem bylo prezentovat všechny fotografie černobíle. Nakonec jsem se rozhodla fotografie poskládat do dvojic, část z nich jemně barevné a část černobílé. Barevností fotografie jsem chtěla rozdělit moderní dobu od staré. Každý by očekával, že zobrazení starého světa bude v černobílém provedení. Podle mého úsudku, by byla škoda ponechat starý svět v šedavých tonech, a proto jsem se rozhodla vrátit mu život jemnou barevností, jelikož i on měl a má své kouzlo. Pro tuto kombinaci jsem se rozhodla z osobního citu. Jak jste se již dočetli, mé fotografie byly pořízeny ve Spojených arabských emirátech. Focení dokumentárního cyklu bylo bezesporu velmi náročné. V těchto arabských státech je obtížné fotit lidi, zejména pak ženy, aniž by to někomu nevadilo. Tento problém se se mnou táhl po celou dobu focení, až jsem v jedné chvíli toto téma chtěla vzdát. Díky mým příbuzným se focení nakonec podařilo, tak jak jsem chtěla.

4.1 FOTOGRAFIE

1. Pánská sešlost

Fotografie s názvem Pánská sešlost je jakýmsi prototypem tradičně rozdělené společnosti. I v moderní době stále dodržují odstup mezi gendry, ikdyž je to Západem kritizované. Toto rozdělení má určité plusy, které jsem zažila při své návštěvě.

Stolování na zemi můžeme v arabských zemích najít velmi často, a to hlavně v odlehlejších částech města. Právě moderní doba zredukovala tento typ stolování díky snaze vypadat a jednat moderně, evropsky. Písek byl nahrazen pohovkou, stín palmových listů klimatizací a tradiční oděv moderním. Naštěstí arabská povaha je ke svým tradicím pevně spjatá, a tak můžeme navštívit pár kaváren a restaurací, kde se můžeme vrátit do skromných časů.

Prostředí, ve kterém se fotilo, je typické pro beduíny a pro život na poušti. Fotografie byla pořízena v jedné z nejstarších částí Dubaje, kde jsou dokonale zachovány staré hodnoty na úkor moderních. I když je tato čtvrť uměle zachovalá a působí spíše jako muzeum, stále zde žijí a pracují lidé tradičním životem.

Těmito snímky jsem chtěla poukázat na podobnost těchto rozdílných generací a prostředí. Na jedné straně máte moderní prostředí s arabským nádechem, kde mladí muži v moderním oděvu kouří “ shishu ” (tradiční vodní dýmku) a na druhé máte prostředí beduínů , kde starší muži v tradičním oděvu odpočívají na rozpáleném písku. I zde můžeme vidět vliv tradičních zvyků v moderní době.

2. Cesta

Tyto fotografie jsem volila pro jejich rozdílnost, ale i podobnost, kterou v sobě skrývají. Všechny cesty, ať už jsou moderně postavené či ne, nás vedou k určitému cíli. Jedinou otázkou zbývá, kterou se dáme. Tou, která nás zavede do moderního města, kde je ruch nebo tou, která nás vtáhne zpět do minulosti, tam kde to vše začalo?

Touto dvojicí fotografií jsem chtěla poukázat na to, že i ve městě dokonalých technologií, se lidé vracejí zpět k poušti. Nejenže nacházejí klid od města, ale také se vracejí ke starým zvykům.

3. Oděv

Žena v arabském světě má čím dál více pravomocí. V některých případech mají dokonce ženy větší moc než muži. Ženy jsou více průbojně a muži jim dávají práva, které jim kdysy sebrali. Moderní arabská žena již není jen matkou a manželkou, jak si většina lidí myslí. Islámem jsou dána pravidla, jak se ženy a dívky mají zahalovat. V dnešní moderní době se setkáváme s dívkami oděnými v západním stylu, ikdyž jsou stále muslimky. Zde vidíme jak moderní doba a Západ ovlivňují i tuto sféru.

Fotografie zachycují dvě arabské ženy, kdy jedna sedí v tradiční “ abaya ” a pije kávu z tradičního šálku a druhá má tílko zahalené šátkem s mobilem v ruce. Sice je tato dívka oděna do tílka, stále ctí tradice a kulturu tím, že jí není tolik vidět do výstřihu. Bohužel je vývoj odhalování na tomto světě příliš rychlý díky turistům, a tak již můžete vidět dívky i v krátkých sukni.

Těmito fotografiemi jsem se snažila zachytit arabské ženy, jak v tradičním zahaleném oblečení, tak i v modernější formě. Spousta lidí si stále myslí, jak striktný je zahalování v arabském světě. Podle mého názoru, je to také dané tím, jak toto téma prezentují v médiích.

4. Rodina

Toto téma jsem si vybrala z prostého důvodu. Často potkávám seniory, kteří se procházejí osamotě, nakupují si sami, jsou opuštěni. Tato skutečnost je pro mne velmi bolestivou. Pokaždé když to vidím, nedokážu pochopit jak je jejich rodina mohla takhle nechat. Bohužel je moderní svět takto uspořádán. Každý člověk nemá čas a díky spěchu a práci zapomíná i na své blízké. V arabském světě je jedno z nejzákladnějších pravidel, a to starat se o své blízké a hlavně o seniory. Rozdíl mezi moderní dobou a starou je jednoznačný.

Černobílá fotografie zobrazuje starou paní. Její odchod ze snímku značí sociální odstup. Zvětšená hlava je jasným důkazem trpkého přežívání. Naopak barevná fotografie zachycuje starý manželský pár, který nemá lehkou životní situaci, ale stále mají jeden druhého a to je jedna z krás arabské kultury.

5. Pohled do jiného světa

Tuto dvojici fotografií jsem zachytila vliv moderní a tradiční doby na dvou odlišných ženách. Moderní žena hledí do starého dvora hledající inspiraci, kterou si sebou může vzít. Inspiraci, kterou již v moderním světě ztratila. Vrací se zpět do starých částí města, přehlčena moderní dobou. Ženu jsem sledovala delší dobu, kdy si celý čas vychutnávala krásné ticho a nádheru staré architektury. Na druhé straně jsem zachytila ženu v tradičním oděvu, jak hledí do výlohy obchodu. Žena nás odkazuje k jejímu zájmu o moderní způsob života. Již ztrácí kontakt s její starou kulturou a hledí vpřed k modernismu. Povšimněte si toho paradoxu, kdy si evropská žena vybrala starou část města před novou, technologicky dokonalou částí a kdy si naopak arabská žena zvolila tu novou.

6. Stáří, mládí

Fotografie zachycují dva muže v odlišné věkové kategorii, ve stejném prostředí. Mladý arabský muž odchází od své staré kultury a míří k nové moderní době. Jeho oděv nám svědčí o jeho rozhodnutí. Naopak postarší pán, je a stále bude ve starém tradičně zařízeném světě. Muž se dívá do dálky, jako kdyby někoho očekával. Snad někoho mladšího, který se vrací ke svým tradicím a ke staré kultuře?

4.2 PROSTŘEDÍ A NÁROČNOST FOTOGRAFOVÁNÍ

Jak jsem již psala, fotografie jsem pořídila v Dubaji. Po několika návštěvách, které jsem do tohoto jedinečného světa uskutečnila, se mi můj pohled na arabský život změnil. Rozhodla jsem se proto vytvořit cyklus s arabskou tematikou, kterou jsem zde mohla uskutečnit.

Dubaj je emirát a také hlavní město tohoto emirátu, nacházející se ve Spojených arabských emirátech, které se rozkládají při pobřeží Perského zálivu. Je jedním ze sedmi autonomních emirátů. Díky velkému rozvoji cestovního ruchu, je Dubaj známější než hlavní město emirátů, Abu Dhabi. Dubaji vládne rodina šaiků. Toto město je známé díky velkolepým projektům, které každou chvíli oznamují. Je to jedna z nejnavštěvovanějších destinací světa. Dubají jsem byla fascinovaná tím, jak se místní lidé neustále snaží zachovávat tradice v jejich moderně zařízeném světě.

Fotografování v arabském městě bylo velmi náročné. Rozdílnost vůči vstřícnosti lidí v Dubaji a Evropě je znatelná. Fotografování významných budov nebo center, není v tomto státě problémovým. Naopak Vám rádi pomůžou. Horší je to ovšem, při fotografování cizích lidí. Pokaždé když jsem se snažila zachytit neznámé osoby, vždy se na mne někdo podíval a nebylo to příjemné. Zejména fotografování žen bylo bezesporu nejtěžší. Ženy se nenechávají nikým cizím fotografovat, ikdyž je to žena. Díky této komplikaci jsem musela několik námětů přehodnotit a změnit. S těmito riziky jsem počítala, ale že budou někdy až tak komplikované jsem si nepředstavovala. Jednu dobu jsem fotografovala potají jen abych zachytila okamžik. S takovýmto odstupem lidí, by se měl budoucí fotograf, který se tam vydá, připravit.

Klimatické podmínky jsem měla vynikající, protože cesta byla naplanovaná na prosinec, kdy je v Dubaji příjemné počasí. V dokumentární fotografii musíte počítat i s nepřízní počasí v některých dnech. I to je kouzlo dokumentární fotografie.

5. ZÁVĚR

Vytvořila jsem cyklus dokumentárních fotografií na téma Dva světy věnovaný tradičním a moderním hodnotám současného arabského světa. Cílem mé práce bylo zachycení vztahu mezi tradičním a moderním arabským světem. Tento jev bývá opomíjen a jen málo lidí si všímá jejich propojenosti. Proto jsem se také rozhodla toto téma zvětšit snímky, které byli fotografovány přímo na místě oněch tradic a hodnot. Sama jsem se také blíže seznámila s tradicemi a hodnotami, které jsem díky vzdálenosti mezi mnou a Arabským světem, skoro zapoměla. Tato práce mne natolik ovlivnila, že jsem se rozhodla více se zajímat o svůj původ a dále šířit jeho krásné momenty. Ráda bych se do budoucna věnovala dokumentární fotografii více než tomu bylo doposud.

Fotografiemi jsem chtěla poukázat na kontrast mezi starou a novou dobou. Ve většině měst už nevidíme vliv staré kultury. V arabských státech je můžeme najít všude. Zachytila jsem muže ve tradičním oděvu, kteří jakoby vyšly z dávných dob. Sedí na písku a diskutují, jako kdyby nebyly z moderního vyspělého světa, což právě jsou. Je to paradox, na který jsem právě touto prací chtěla poukázat. Tradičních hodnot se Arabové nikdy nevzdají ani na úkor těch nejvyspělejších a nejmodernějších vymoženostech. A naopak jsou tu snímky, kterým jsem chtěla ukázat jak moderní svět se šíří rychle do myslí obyvatel arabských států. Jako je například snímek č.5 Pohled do jiného světa, kde jsem zachytila moderní ženu Západu, jak je fascinována starou kulturou a její zájem a obdiv nekončí. Na druhé straně tu máme arabskou ženu, která je v tradičním oděvu a hledí do moderní výlohy obchodu. Jakoby nám naznačovala, že už je i ona silně ovlivněna západní kulturou, ale přitom stále dbá na své tradice, tím že je zahalená. Fotografiemi jsem zachytila každodenní život lidí, ať už mladé či staré. Mým cílem bylo zanechat v divakovi pocit porozumění arabského světa, jinak než je prezentován médií. Snažila jsem se poukázat na jednoduchost starých tradic, na krásu míst jež jsou opomíjeny a na arabskou kulturu jako takovou.

Pro toto téma jsem se také rozhodla, protože si myslím, že v pedagogické sféře se o arabském světě moc nemluví. Tento jev jsem chtěla trochu změnit svojí bakalářskou prací. Jsem přesvědčena o využití mé práce, jak pro výtvarnou činnost tak i pro pedagogickou. Výtvarnou stránkou se mohou žáci dozvědět jak se dokumentární fotografie vytváří a mé

snímky mohou být i inspirací pro budoucí malé fotografy. Z pedagogické stránky, je podle mého názoru, práce velmi prospěšná. Díky zobrazení arabského světa mýma očima, se mohou žáci dozvědět více o tomto kontinentu. Vytvořila jsem jim pravdivý obraz ze života obyčejných Arabů. Díky některým médiím, si ani neuvědomují vliv na jejich pochopení arabského světa. S tímto jevem jsem se bohužel setkávala ve svém okolí hodněkrát a snažila jsem jim trochu pomoci při chápání tohoto světa.

Se svojí bakalářskou prací jsem nadmíru spokojená. Byla jsem od tohoto tématu odrazována pro jeho těžkost a možná i nepochopení ostatních lidí. Přesto to pro mne bylo jakýmsi posláním, díky kterému jsem chtěla poukázat, že Arabský svět není jen o válce a trápení. Jsem přesvědčená, že jsem svůj úkol splnila a doufám, že v mé práci najdou inspiraci i budoucí žáci naší fakulty.

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BAATZ, Willfried. *Fotografie*. Vyd 1. Překlad Hana Kalabišová. Brno: Computer Press, 2004. s.7, ISBN 80-251-0210-6.

KOETZLE, Hans – Michael. *Slavné fotografie : historie skrytá za obrazy*. Praha: Slovart, c2002, str.29, ISBN 3-8228-2578-6.

THIELMANN, GOODROW. *Fotografie 20. století: Museum Ludwig v Kolíně nad Rýnem*. Překlad Sylvie Klepíková. Praha: Slovart, c2002, 191 s. Ikony. ISBN 38-228-1757-0.

LEWIS, Bernard. *Dějiny blízkého východu*. Praha: Lidové noviny, 1997, 383 s. Dějiny států. ISBN 80-710-6191-3.

MENDEL, MÜLLER. *Svět Arabů*. Vyd.1 Praha: Svoboda, 1989. ISBN 8020500308

JANDA, Richard. *Islám: náboženství, historie a budoucnost*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2010, 379 s. ISBN 978-807-2176-281.

Wikipedia: the free encyclopedia [online]. 2001- 2012 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Dokument%C3%A1rn%C3%AD_fotografie

Pouliční fotografie. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit.2012-04-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pouli%C4%8Dn%C3%A>

Novinařská fotografie. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Novin%C3%A1%C5%99sk%C3%A1_fotografie

William Eggleston. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/William_Eggleston

Keffiyah. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Keffiyah>

Velboud koráb pouště. *Oko.yin* [online]. [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: <http://oko.yin.cz/6/velbloud-korab-pouste/>

Sokolnictví. *Shadiabelly* [online]. [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: <http://www.shadiabelly.eu/cz/zajimavosti/prectete-si/sokolnictvi>

Dubaj. *Dubaj online* [online]. 2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.dubajonline.cz/>

Zdroje použité fotodokumentace :

History place. *History place* [online]. 2000 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.historyplace.com/unitedstates/lange/index.html>

Annedarlingphotography [online]. 2008-2012 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: <http://www.annedarlingphotography.com/lewis-hine.html>

Egglestontrust. Egglestontrust [online]. [cit. 2012-04-16]. Dostupné z:
<http://www.egglestontrust.com/guide.html>

Fotojournalismus.tumblr.com. Fotojournalismus [online]. 17.3.2012 [cit. 2012-04-16].
Dostupné z: <http://fotojournalismus.tumblr.com/post/19465154125/a-worker-rests-after-an-exhausting-day-trying-to>

7. RESUMÉ

I created a series of documentary photographs on the theme of two worlds devoted to traditional and modern values contemporary Arab world. The aim of my work was to capture the relationship between traditional and modern Arab world. This phenomenon is neglected and only a few notes of their connectedness. So I also decided to immortalize the subject images that were photographed on the spot those traditions and values. I also closely acquainted with the traditions and values that I have, because of the distance between me and the Arab world, almost forgot. This work influenced me so much that I decided to be more interested in its origin and spread its beautiful moments. I would like to pay future documentary photography more than ever before.